

kanat

Hilmi Yavuz'dan Zihin Tarihimizin Bugünü

Ömer Faruk Yekdes

Hilmi Yavuz'un 2009 yılı Mayıs ayında biri *İslam'ın Zihin Tarihi* diğeri *Türkiye'nin Zihin Tarihi* olmak üzere iki kitabı Timaş Yayınları tarafından yayımlandı. İki kitabın isminde de “zihin tarihi”nin geçiyor olması başlangıçta okuyucunun zihninde sistematik bir düşünce tarihi çalışması izlenimi uyandırır da kitaplar, Hilmi Yavuz'un ders notları ve bu konularda yazılmış makalelerinin bir araya getirilmesinden oluşuyor.

İslam'ın Zihin Tarihi, Hilmi Yavuz'un “Sunuş”ta belirttiği gibi, “İslam felsefesinden, İslam kelamına, İslam ve politika ilişkisinden, tasavvuf düşüncesine, oradan da İslam antropolojisi ve sosyolojisine eklenen geniş bir spektrumu kuşatıyor” (5). Yavuz, “Sunuş”ta kitabın amacı için, “İslam'ın entelektüel meselelerini, analitik ve kuramsal bir arka planın verili tespitlerinden yola çıkarak okumaktan öteye geçmiyor” (5) demesine karşın kitaptaki makaleler İslam'la ilgili güncel tartışma konularını meselelerin tarihsel arka planıyla birlikte ortaya koyarken aynı zamanda yazarın söz konusu meselelerin nasıl ele alınması gerektiği konusundaki tutumunu gösteriyor. Kitap, “*Bir Müslüman Aydın'ın İslam Üzerine Düşünceleri*” alt başlığı göz önünde bulundurularak incelendiğinde yazarın “Müslüman bir aydın” olarak İslam'la ilgili konularda belli bir bakış açısına sahip olduğu, özellikle de ele alınan problemlerin çözümü için ideolojik ve milliyetçi önyargılara dayanan yaklaşımlardan arınmış bilimsel bir yöntem geliştirdiği görülüyor.

İslam'ın Zihin Tarihi'nde üzerinde en fazla durulan konulardan biri, İslam ve felsefe ilişkisi. Yavuz, İslam-felsefe konusundaki önemli bir kabulü, Müslüman düşünür Gazali'nin İslam'da felsefenin yolunu kapattığı yargısını eleştirmekle başlıyor. Ona göre Gazali, felsefeye değil, başta İbn-i Sina olmak üzere Aristoteles etkisindeki filozofların düşüncelerinde bulunan “örtük bir ateizm”e (23) karşıdır. Sorunu tarihsel referanslarıyla ortaya koyarak getirdiği bu nokta Yavuz için İslam dünyasında felsefenin yapılabileceği, dahası yapılması gerektiği düşüncesi için geçerli argümanı sağlıyor. Bunun yanı sıra Hilmi Yavuz, İslam-felsefe ilişkisinin nasıl olması gerektiğini, başka bir deyişle bu konuda temel problem olan akıl-vahiy ilişkisini İbn-i Rüşd'ün “çifte hakikat” doktriniyle çözümlüyor. Din ve felsefe alanlarının birbirinden ayrılması anlamına gelen bu düşünceye göre “ne felsefe, dini doğrulayabilir ya da yanlışlayabilir ne de din, felsefeyi” (45). Akıl-vahiy ve din-felsefe alanlarının kesin bir biçimde birbirlerinden ayrılması, İslam dünyasında kelam ya da din felsefesi dışında seküler bir felsefenin de olabilirliliğine işaret ediyor.

Kitabın önemli bir özelliği İslam dünyasındaki tartışma konularının kavramsallaştırılması. Örneğin tasavvuf konusunda “vahdet-i vücud”un yapısalcı bir kavramsallaştırmayla “ikili karşılımlar üzerine inşa edil[diği]” (95), “âlem-i mana”nın de Saussure'ün kavramsallaştırmasıyla “gösterileni

“içeren dünya” (97) olduğu, tasavvuftaki “mana” kavramıyla Heidegger'in “hakikat” kavramı arasında bir bağ kurulabileceği (98) belirtiliyor. Aynı şekilde bilim ve felsefenin seküler kavramlarıyla tasavvuf terimlerinin bire bir örtüşmeyeceği, aradaki anlam farklılıkları ortaya konarak dile getiriliyor. Böylelikle bir yandan dinî alana ait olan, teorik kavramsallaştırmayla yeniden yorumlanırken, öte yandan farklılıklara vurgu yapılıyor. Böylelikle söz konusu kavramlar yeniden yorumlanarak “bilginin İslamlaştırılması” (133) gerçekleştiriliyor. Kitap, değindiği diğer konularda da belirli bir bakış açısını yansıtıyor. Demokrasinin İslam'a aykırı olmadığı, İslam'ın bilime ve ilerlemeye karşı bir engel teşkil etmediği, İslam medeniyetine sahip çıkacak bir Müslüman burjuva sınıfının çıkmasının gerekliliği bu konulardan bazıları.

Türkiye'nin Zihin Tarihi kitabını, *İslam'ın Zihin Tarihi*'nin devamı ve tamamlayıcısı saymak mümkün. Yavuz “Sunuş”ta

“İslam büyük ve muhteşem bir medeniyetse eğer, Osmanlı da büyük ve muhteşem bir kültürdür” (7) diyerek İslam ve Osmanlı arasında dolaysız bir ilişki kuruyor. “Osmanlı'yı Tanıyor muyuz?” (13) sorusuyla başlayan Hilmi Yavuz; Ülgener, Köprülü ve Mardin dışında Türkiye entelektüellerinin bu konuyla kuşatıcı bir şekilde uğraşmadığını belirterek Osmanlı kültürü ve toplumsal yapısı hakkında önemli saptamalarda bulunuyor. Bu kitapta da teorik kavramsallaştırma bir yöntem olarak öne çıkıyor. Osmanlı kültürünün doğayı “temaşa objesi olarak kav[radığı]” ve “gündelik yaşamda haz duyabilmek için kullan[dığı]” (16) saptamasını, Heidegger'in “objelerin iki idrak arasında öngördüğü farkla” (17) temellendiriyor. Aynı şekilde Max Weber'den

yola çıkarak Osmanlı'da sınıfsal bir ayrışmanın değil bir “statü tabakalaşmasının” söz konusu olduğunu dile getiriyor.

Yavuz sadece Osmanlı kültürünü kavramsallaştırmakla yetinmiyor. Cumhuriyetle birlikte Türk kültürünün alımlanması konusunda Batıcılığın aşırı pozitivist ya da aşırı romantik eğilimlerinden doğan bir Osmanlı karşıtlığının varlığına işaret ediyor (109). Bu şekildeki yaklaşımlarla kültürün temellendirilemeyeceğini belirterek, Türk kültürünün anlaşılması için toplumun geçirdiği tarihsel dönüşümlerin göz önünde bulundurulması, kültür verilerinin temelindeki “yapı”ların saptanması ve söz konusu “yapı”ların bağlı oldukları “sistem”ler içine oturtulmasını bir yöntem olarak öneriyor.

Özetle, Hilmi Yavuz'un *İslam'ın Zihin Tarihi* ve *Türkiye'nin Zihin Tarihi* adlı kitaplarını güncel tartışmalara odaklanan ve ele aldığı konulara ilişkin sorunları kavramsallaştırıp bilimsel bir zemine taşıyan çalışmalar olarak değerlendirebilmek mümkündür.

<yekdes@bilkent.edu.tr>

Popular Turkish Love Lyrics & Folk Legends ve Soneler Eşliğinde, Çiçek Dürbünü'nden, Ümit Harmanı'na Bakmak

Ezgi Ulusoy Aranyosi

Talat S. Halman'ın *Popular Turkish Love Lyrics and Folk Legends* (2009), *Soneler* (çeviri) (2009), *Çiçek Dürbünü* (2008) ve *Ümit Harmanı* (2008) kitapları ile okura sunduğu sesleri, sözleri, renkleri, biçimleri ve bunların bir araya gelerek oluşturduğu güzellikleri bu kısa yazıda ifade edebilmek oldukça zor. *Popular*

rilen bilgiler okura yol göstermektedir. Bu bölümler, sone türünün özellikleriyle edebî altyapısını ortaya koyarak ve bu genel yapının özellikle Shakespeare'in sonelerindeki yansımaları ele alarak okurun sonelerle buluşmasını daha da zengin bir deneyime dönüştürüyor.

Çiçek Dürbünü, Halman'ın edebiyat ve kültür

yazılarının derlendiği bir eser.

1951-2000 yılları arasında

Halman'ın çeşitli dergilerde,

gazetelerde ve kitaplarda yayımlan-

mış yazılarından ve bazı konfe-

ranslarda yapmış olduğu konuş-

malardan oluşmakta. Halman, ken-

disinin de kitabın ön sözünde

belirttiği gibi, yazılarında çeviriden

kadar birçok farklı konuya değini-

yor. Kitapta yer alan yazıların

konularına göre tasnif edilmiş

olması, okura Halman'ın kaleminden, edebiyat ve kültür tari-

hini kesitler hâlinde okuma fırsatı sunuyor. Halman'ın de-

neme, bilimsel makale, edebî inceleme gibi farklı türlerde

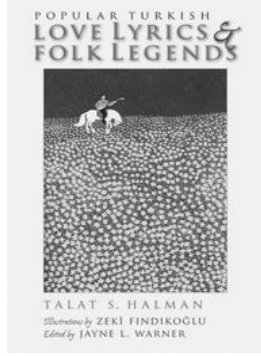
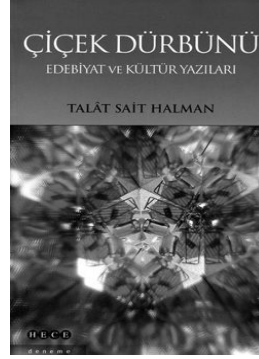
kaleme aldığı yazıların aynı derlemede yer almasının

getirisi olan türsel çeşitlilik, eseri düşüncelerden yapılmış bir

“çiçek dürbünü” hâline getiriyor. Ayrıca kitabın sonundaki

ayrıntılı dizin, okurun eserin zengin içeriğine ulaşmasını

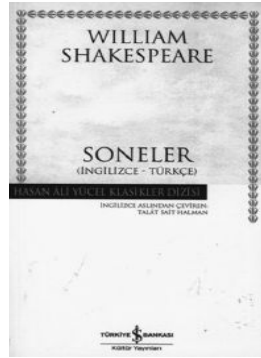
kolaylaştırıyor.

Turkish Love Lyrics and Folk Legends, Syracuse University Press'ten, Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi kitaplarının on birincisi olan *Soneler* ve *Ümit Harmanı* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan, *Çiçek Dürbünü* ise Hece Yayınları'ndan çıktı.

Popular Turkish Love Lyrics and Folk Legends'in arka kapağında da belirtildiği gibi bu eser Amerika'da yayımlanan ilk resimli

Türk halk şiiri ve hikâyeleri antolojisidir. Toplamda yedi bölümü bulunan eserin bölümlerinden üçünün, Halman'ın anlatımı aracılığıyla okura ulaşan üç halk hikâyesi oluşturuyor: “The Black Sheep” (Kara Koyun), “The Empty Cradle” (Boş Beşik) ve “The Gourd Bowl That Went Ticktock” (Tik Tak Eden Kabak). Diğer dört bölümde ise Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Koroğlu ve Karacaoğlan'ın yaşam öyküleri ve şiirlerinden örnekler bulunuyor. Zeki Fındıkoğlu'nun, üç hikâyeye dört büyük ozanın çizgiler ve renklerin aynasındaki yansımalarını görselleştirdiği ipek baskısı resimler, kitapta anlatıları âdeta canlandırıyor ve okuru Anadolu'nun bereketli coğrafyasında yeşermiş hikâyelerin ve şiirlerin dünyasına davet ediyor. Eseri yayına hazırlayan ise Jayne L. Warner. Kitabın sonunda yer alan “Önerilen Okumalar” bölümünde Türk masalları, Türk halk edebiyatı ürünleri üzerine yapılmış çeşitli çalışmalar ve halk şiiri antolojileri gibi İngilizce kaynakların künyelerinin verilmesi eserin bibliyografik bir başvuru kaynağı olarak da kullanılabilmesine olanak tanıyor.

Soneler, William Shakespeare'in tüm sonelerini ve bu sonelerin Halman tarafından İngilizceden Türkçeye yapılmış çevirilerini içeriyor. Eserin, yalnızca sone çevirilerinin bir araya getirilmesi yerine İngilizce asılları ile birlikte yayımlanması, sonelerin hazzını iki dilde de almak isteyen okurlar, şiir çevirisi sanatına ilgi duyanlar ve bu sanatın -Güngör Dilmen'in deyişiyle- “hem [şaire] çok sadık, hem de olağanüstü güzel olmanın çifte erdemini taşıy[an]” (ix) bir örneğiyle tanışmak isteyenler için çok hoş bir fırsat. Kitabın ön sözünde “Sonelerin Yayımlanması”, “Sonelerin Biçim ve Özellikleri”, “Sonelerin Yazıldığı Yıllar”, “Sonelerde Dil ve Söyleyiş”, “Sonelerde Shakespeare'in Kişiliği”, “Sonelerin Konuları” ve “Çeviri İlkeleri” gibi alt başlıklar dâhilinde ve-

olması, okura Halman'ın kaleminden, edebiyat ve kültür tarihini kesitler hâlinde okuma fırsatı sunuyor. Halman'ın deneme, bilimsel makale, edebî inceleme gibi farklı türlerde kaleme aldığı yazıların aynı derlemede yer almasının getirisi olan türsel çeşitlilik, eseri düşüncelerden yapılmış bir “çiçek dürbünü” hâline getiriyor. Ayrıca kitabın sonundaki ayrıntılı dizin, okurun eserin zengin içeriğine ulaşmasını kolaylaştırıyor.

Jayne L. Warner tarafından yayına hazırlanan *Ümit Harmanı*'nda Halman'ın, yaşamının 70 yılında yazdığı, bazıları daha önce yayımlanmış, bazıları ise şimdiye değin yayımlanmamış şiirleri yer alıyor. Halman'ın şiirlerinin büyük bir çoğunluğunun bir arada sunulduğu bu eser, okura şiirin birçok perdesinden sesleniyor. Serbest vezinle yazılmış şiirlerin yanında hece ve aruz vezinleriyle yazılmış olanlar, çok sayıda rubai, tuyuğ, birler, ikiler, üçlem...

Okurun şiirle kurduğu bağı kuşatan ve başta Mevlana, Yunus Emre, Shakespeare olmak üzere şiir tarihinin tüm büyüklerine, bugün yaşayan ustalara ve şiirsevenlerin hepsine armağan edilen *Ümit Harmanı*'nda, Halman'ın kendisine ait Türkçe şiirlerinden uyarladığı ve İngilizce olarak kaleme aldığı şiirleri de bulunuyor.

Halman'ın “Şiirler”, “Tuyuğlar”, “Aşk Rubailer”, “Adalet Rubailer”, “Göçebe Rubailer”, “Yunus Emre'ye Rubailer”, “Kıtaalar”, “Üçlem”, “İki'ler”, “Bir'ler”, “Poems in English” ve “Shadows of Love” başlıkları altında bir araya getirilmiş şiirlerinde bazen gelenek “şimdi”de ve bazen de “şimdi” geleneğin yıllanmışlığında bedenleşiyor. Okura da şiirin bu engin sentezden doğan ruhu, sesi, aklı, mimarisi ve musikisinden keyif almak kalıyor.

Dağlık Altay'da Uluslararası Türkoloji Sempozyumu

Semih Tezcan

Altay Cumhuriyeti'nin başkenti Dağlık Altay kentinde, Dağlık Altay Devlet Üniversitesi ile Frankfurt, Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nin birlikte düzenledikleri "Runik Yazılı Türkçe Kaynakların Yorumlanması ve Bu Kaynaklar Arasında Altay Yazıtlarının Yeri" başlıklı uluslararası Türkoloji sempozyumu 21-24 Mayıs 2009 günlerinde yapıldı.

Önce Altay Cumhuriyeti ve başkenti üzerine kısaca bilgi vermek yararlı olabilir. Batı Sibirya'nın güneyinde "Altay" adını taşıyan iki ülke vardır. Bunlardan biri başkenti Barnaul olan Altay Bölgesi'dir (Rusça: Altayskiy Kray), burası doğrudan Rusya'ya bağlı düzlük bir ülkedir. Bir de bunun güneyinde Rusya Federasyonu içerisinde yer alan Altay Cumhuriyeti vardır (Altayca adı: Altay Respublika ve Altaydınğ Respublikazı; Rusça adı: Respublika Altay). Başkentinin adı Dağlık Altay (Altayca: Tuulu Altay; Rusça Gorno Altaysk) olan bu Cumhuriyet'in

yüzölçümü 92.960 km² (Türkiye'nin yaklaşık 8,5'te biri), nüfusu ise 210.000 kişidir (Türkiye'nin yaklaşık 338'de biri); yani nüfus yoğunluğu pek az olan bir ülkedir. Altay Cumhuriyeti'nde yaşayanların ancak yüzde 30'u Altaylılardır (62.000 kişi). Altaylılar, ana dili olarak Güney Sibirya Türk dillerinden Altayca'yı konuşur. Cumhuriyet'teki tek şehir olan başkent Dağlık Altay'ın nüfusu 53.000'dir. Günümüzde bütün Sibirya kentlerinde olduğu gibi burada da zenginlik, gösteriş ve yoksulluk yan yanadır.

Türk dillerini konuşan insanların "bilinen en eski yurdu" olan Altay, adını Batı Sibirya'dan başlayıp Moğolistan üzerinden Çin'e kadar uzanan "Altay Dağları"ndan alır. Altay Cumhuriyeti, işte bu sıradağların batı kanadının bulunduğu bölgedir. Üzerinde binlerce küçük göl olan ülkenin çok büyük bir kısmı dağlar ve ormanlarla kaplıdır.

Altay Cumhuriyeti'nde bugüne kadar "Eski Türk Çağı"ndan kalma birçok taşın insan yontusu ve üzerine runik Türk yazı işaretleri kazılmış 90'a yakın taş bulunmuştur. Çoğu "taslak yontu" diye nitelendirilebilecek olan taş heykellere Altaycada "köjögö taş" (perde taş) adı verilir. Köşik, Eski Türkçede "perde, örtü" demektir. Bu Türkçe kelime Moğolcada "köşige" biçiminde korunmuş, bu dilden Altaycaya "köjögö" olarak geri alınmıştır. "Köjögö taş" deyiimi belki de eski Altaylıların inancında, söz konusu taşların bu dünya (üzerinde insanların yaşadığı orta dünya) ile öteki dünya (ölülerin gittiği yer altındaki dünya) arasında bir perde olarak görüldüğünü göstermektedir.

Bugüne kadar bulunmuş 90 kadar yazılı taştan başka henüz keşfedilmemiş, dağ yamaçlarında saklı kalmış taşların olduğu da tahmin edilmektedir. MS 8. yüzyıl ile 10. yüzyıl arasında üzerine runik işaretler kazılmış taşlardan ne kadarının aradan geçen 1000-1200 yıllık süre içerisinde toprak kayması, deprem vb. doğa olayları yüzünden yok olduğunu ya da yol yapımları vb.

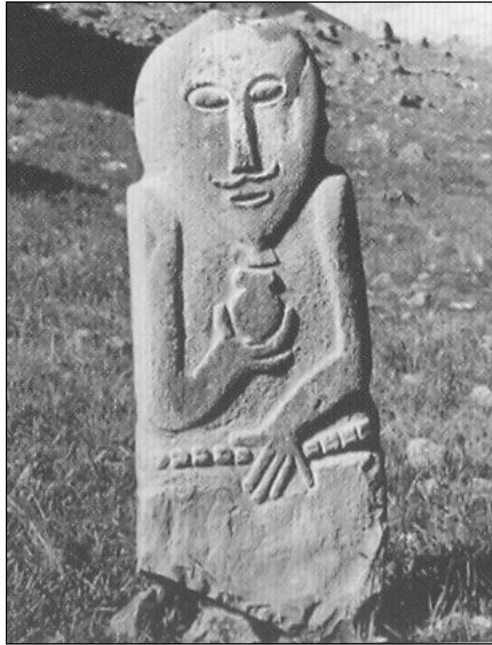
insan girişimleri sırasında yok edildiğini kestirmek olanaksızdır.

Altay yazıtlarının hepsi kısadır. Üzerinde ancak birkaç kelime okunabilen (veya görülebilen fakat okunamayan) yazıtlar bile vardır. Yine de deyimim en geniş anlamıyla "eski Türk yazını"nın başlangıç dönemine ait belgeler olmaları bakımından bu yazıtların Türk filolojisinde önemli bir yeri vardır. İşte bu yüzden Alman Bilimsel Araştırmalar Kurumu (DFG) ile Rusya Temel Araştırmalar Vakfı'nın (RFFİ) ortak bir projesi çerçevesinde Altay Cumhuriyeti topraklarında bulunmuş bütün "Eski Türk Çağı yazıtları" tam olarak yeniden araştırılıp incelenmektedir. Proje, Frankfurt Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü ile Dağlık Altay Devlet Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü tarafından birlikte yürütülmektedir.

Sempozyumu açış konuşmalarında, Altay Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı temsilcisi, Dağlık Altay Devlet Üniversitesi rektörü, üniversitenin Türkoloji kürsüsü başkanı, heykel ve yazıtların korunabilmesi için alınması gereken önlemler üzerinde ısrarla durdular. Tutulacak en doğru yolun, taşları Dağlık Altay'daki müzede koruma altına almak olduğu, bunun da ancak müzenin genişletilip modernleştirildiği takdirde mümkün olabileceği belirtildi. Bu konuda UNESCO'nun ve Türkiye Cumhuriyeti'nin desteğine gereksinim duyulacağı vurgulandı. Dağlık Altay'da ilk kez bir Türkoloji sempozyumu düzenlenmesinin, buradaki kültür varlıklarına karşı dünyada ilgi uyandırması ümidi dile getirildi.

Sempozyuma "Eski Türk Çağı" üzerinde uzmanlaşmış Türkologlar yanında, aynı dönem üzerine çalışan arkeologlar da davet edilmişti, önce onların bildirilerinden söz etmek istiyorum. "Eski Türk Çağı" üzerine büyük başarıyla çalışmış olan ünlü arkeolog İgor Leonidoviç Kızlasov (Moskova),

sempozyuma Altay runik yazıtlarını MS 8-10. yüzyıllar arasında dinsel yaşamın ürünleri olarak ele alan bir bildiriyle katıldı. Özellikle Moğolistan'daki eski Türk yazıtları hakkında değerli araştırmalar gerçekleştirmiş bir başka arkeolog Vladimir Kubarev'in (Novosibirsk) bildirisi runik yazılı Kalbak Taş yazıtlarının ve kaya resimlerinin araştırma tarihi üzerinedir. Onun oğlu Gleb Kubarev (Novosibirsk), Angara Nehri üzerindeki Bratsk büteti yakınında bulunmuş olan gümüş bir maşrapa üzerine konuştu. Bu maşrapanın nasıl bulunduğu, bugüne kadar nasıl muhafaza edildiğinin ilgi çekici hikâyesini anlattı. Gleb Kubarev'in bildirdiğine göre aslında altı maşrapa bulunmuş, sonradan bunların dördü kaybolmuştur. Geri kalan iki maşrapadan birinin dibinde kırk sekiz runik işaretten oluşan bir yazıt vardır, fakat okunamamaktadır. Sergey Klyaştorniy, Marcel Erdal ve Takashi Osawa yazıtı okumayı denemişlerse de Türkçe olarak ya da başka bir dilde anlam verecek biçimde çözememişlerdir. Dolayısıyla bu yazıtın şimdiye kadar bilinmeyen bir dilde

Köjögö Taş (Perde Taş)

yazılmış olduğu görüşü ağırlık kazanmaya başlamıştır. Burada, Doğu Avrupa'da Urallar'dan Macaristan'a kadar uzanan bölgelerde bugüne değin okunamadan / çözülemeden kalmış çok sayıda yazıt bulunduğunu, bunların da Türk runik işaretlerine benzer işaretlerle yazılmış olduğunu anımsatmak yerinde olacaktır. Tarihçi ve arkeolog Toshio Hayashi'nin (Tokyo) bildirisi, kurgan yapma geleneğinin nereden kaynaklandığı üzerineydi.

Sempozyuma katılan Türkologlardan Marcel Erdal (Frankfurt), Altay Dağları'nda bulunmuş olan Eski Türkçe runik harfli yazıtların yorumlanışında ortaya çıkan sorunlar hakkında bir bildiri sundu. Bu satırları yazanın bildirisi "Tonyukuk Yazıtı'nda ve Öteki Yazıtlarda Yeni Okuyuş Önerileri" başlığını taşımaktaydı. Türkolog ve arkeolog Takashi Osawa (Osaka, Japonya), Ongi buluntu yeri, oradaki yazıtın tarihsel önemi ve bu yazıta ilişkin yeni okuyuş önerileri üzerine bir bildiri okudu. Sempozyumun düzenleyicilerinden İrina Nevskaya (Berlin, Novosibirsk), bildirisinde runik Altay yazıtlarının kimi paleografik özelliklerini ele aldı. Volker Rybatzki (Helsinki) runik yazıyla yazılmış Eski Türkçe fal kitabı *Irk Bitig*'in düzenine ve içeriğine ilişkin yeni buluşlar hakkında konuştu. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Kırgızistan'ın yetiştirdiği en değerli bilim insanlarından biri olarak nitelemek istediğim Rısbek Alimov (Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa) "Tien Şan Yazıtlarındaki Bir Runik İşaretin Fonetik Değeri Üzerine Birkaç Not" başlığını taşıyan bir bildiri sundu. Dağlık Altay Devlet Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü Başkanı Larisa Tıbıkova, sadece Altay yazılı taşlarında görülen özellikler üzerine konuştu. Tataristan'dan Fanuza Nuriyeva (Kazan), İdil-Ural bölgesindeki runik yazıtların nerelerde bulunduğunu, nasıl korunduğunu ve bunlar üzerinde yapılan çalışmaları anlattı. Ev sahibi kurumun öğretim üyelerinden Nina Kindikova'nın

(Dağlık Altay) "Eski Türkçe Metinler ve Sibirya Türk Halklarının Edebiyatları" başlıklı bildirisi, sempozyumda doğru- dan doğruya edebiyatbilim alanıyla ilgili olarak sunulan tek bildiriydi. Oleg Sosedko (Novokuznesk), proje çerçevesinde İnternete koyulmuş olan Altay runik yazıtları veri tabanı üzerine konuştu. Bu veri tabanı için bkz. <www.altay.uni-frankfurt.de> (Rusça ve İngilizce). Mehmet Ölmez (İstanbul), bildirisinde runik yazılı Sibirya yazıtlarının kimi dil özellikleri üzerinde durdu. Eski Türkçenin ilk toplu sözlüğünü (Drevnetyurkskich Slovar, Leningrad,1969) hazırlayarak Türkolojinin gelişmesine büyük katkı sağlamış olan grubun bugün hayatta olan tek üyesi büyük usta Dmitriy Nasilov (Moskova) runik yazıtlardaki kimi eylem biçimleri üzerine konuştu. Uygurların önde gelen Eski Türk filolojisi uzmanı Abdurişid Yakup (Berlin-Brandenburg Bilimler Akademisi, Turfan Araştırmaları Projesi) sempozyuma metin onarımına ilişkin sorunları konu alan bir bildiriyle katıldı. Ev sahibi kurumun öğretim üyelerinden Evgeniy Matoçkin'in (Dağlık Altay) bildirisi, "Taşlar Üzerinde Çizimler ve Altay Yazıtları" başlığını taşıyordu. Valeriy Borgoyakov, Hakaşçanın lehçeleri ile Yenisey runik yazıtlarının dili arasında karşılaştırmalar yapan bir bildiri okudu. Larisa Tıbıkova'nın annesi, Dağlık Altay Devlet Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü'nün daha

önceki başkanı Aleksandra Tıbıkova (Dağlık Altay), Altay Cumhuriyeti'ndeki runik yazıtların -kendisinin son yarım yüzyılına görgü tanığı olduğu- araştırma tarihini anlattı. Tataristan'dan Fagima Chisamova (Kazan), Orhon-Yenisey yazıtlarında ve Tatarcada partisipler üzerine konuştu. Nurlan Cumageldinov (Novosibirsk) bildirisinde, runik işaretlere uni-code sistemine göre kod verilmesini sağlamanın nasıl mümkün olacağını açıkladı. Viktor Koçeyev (Dağlık Altay) Altay Cumhuriyeti'nin Üst-Kan bölgesinde yeni bulunan runik yazılı yazıtlar üzerine konuştu.

22 Mayıs 2009 akşamüstü sempozyuma katılanlar, topluca Dağlık Altay'daki müzeyi ziyaret etti. Kentin yetiştirdiği en ünlü kişi sayılan müzikbilimci ve besteci Andrey Anochin'in (1867-1931) adını taşıyan müzede zengin arkeoloji ve etnografya malzemesi (perde taşlar, yazılı taşlar, kaya resimleri, şaman giysi ve davulları vb.) bulunmaktadır. Altay Dağları'nda yaşayan çok çeşitli hayvanların doldurulmuş postlarının ve doldurma kuşların da sergilenmesi, müzede doğanın iç içe geçtiği bir ortam yaratmıştır. İnsanı sürükleyip geçmiş zamana, "Eski Türk Çağı"na götüren bu şirin müzenin genişletilip bütün "köjögö taş"ların ve runik yazıtların burada toplanması kuşkusuz büyük bir kültür hizmeti olur.

23 ve 24 Mayıs günleri Onguday bölgesine yapılan gezide, çoğu yamaçlarda bulunan yazılı taşlarla yüz yüze geldik. Runik işaretlerin oldukça küçük olması (yükseklikleri genellikle 2-4 cm.) ve nispeten küçük denebilecek kayaların alt kısımlarına fazla dikkat çekmeyecek biçimde kazılmış olmaları ilgi çekiciydi. Kayaları kaplayan yosunların ve oksitlenmeyi andıran doğal etkilerin yer yer runik yazıları tahrip edip okunamaz hâle getirmiş olduğunu gördük.

Söz konusu runik yazılı taşlardan ve insan tasviri olan "perde taşlar"dan başka bir de eski mezarlıklar olduğu

kabul edilen yerlerde toprağa dikilmiş büyük yazısız taşlar bulunmaktadır. Fakat her mezar için ayrı taş dikilmemiştir. Arkeologların açıkladıklarına göre dikilen bir veya birkaç büyük taş, orasının bir mezarlık olduğunu göstermek için yeterli sayılmaktaymış. Gezimiz sırasında Sibirya'daki en ünlü buluntu yerlerinden Pazırık Kurganı'na da uğradık. 1920-1993 yılları arasında yapılan kazılarda, kurganın altındaki mezarların kütükleri de dâhil olmak üzere buradan çıkartılmış olan her şey St. Petersburg'daki Ermitaj Müzesi'ne götürülmüş olduğu için Pazırık'ta ancak doğayı ve tarihi soluyabildik.

Altay kültürünün anası Profesör Aleksandra Tıbıkova Hanımefendi, sempozyuma katılanlara pek çok konuda, özellikle Altaylılar arasında yaşayan eski inanç ve gelenekler konusunda geniş bilgi verdi. Profesör Larisa Tıbıkova Hanımefendi de Altaylıların benliklerini, dil ve kültürlerini korumak konusundaki kararlılıklarını birçok kez gururla dile getirdi.

Sadece seçkin uzmanların katılımıyla gerçekleşen Dağlık Altay Sempozyumu'nun Türkoloji tarihinde yer alacağına inanıyor, bu önemli toplantıyı düzenleyen bilim insanlarını içtenlikle kutluyorum.

Yaşar Kemal ile Söyleşi

Seda Uyanık

Eserleri Türkiye sınırlarını aşarak dünyanın dört bir yanında okunan usta kalem Yaşar Kemal hakkında, yazarın Anadolu kültüründen beslenen onlarca eserinden incelikli üslubuna, toplum sorunlarına temas eden eleştirel yaklaşımlarından edebiyatın işlevi konusuna ilişkin isabetli söylemlerine kadar elbette söylenecek çok söz var. Ancak biz, edebiyatımıza yön veren en önemli isimlerden biri olan Yaşar Kemal ile gerçekleştirdiğimiz bu söyleşide yazarın son dönemde aldığı ödüller ve Türkçe edebiyatın seyri konusundaki görüşlerini aldık.

Bugüne kadar Doğan Hızlan'ın deyişi ile "birçok unvanı onurlandırdınız". Son olarak Boğaziçi Üniversitesi'nin fahri doktora unvanını kabul ettiniz. Törende yaptığınız konuşmada edebiyata getirmek istediklerinizi "Benim kitaplarımı okuyan katil olmasın, savaş düşmanı olsun. İnsanları asimile etmeye can atan devletlere, hükûmetlere olanak verilmesin" ifadeleriyle dile getirdiniz. Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü tarafından 2002'de gerçekleştirilen "Uluslararası Yaşar Kemal Sempozyumu"nda yaptığınız konuşmada da "Türkiye bir gelişmenin eşliğinde diye düşünebilir miyiz, kuşkuluyum" demiş ve "topraklarımızdaki tüm kültürleri neredeyse Türk kültürünü bile yasakladığımızı" belirtmişsiniz. Geçmişten bugüne bakınca Türkiye'de çok kültürlülüğün kendine yer edinmesi ve her unsurun özgür bir ifade zeminini bulması konusundaki mevcut durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Doğan Hızlan eski bir arkadaşımıdır. Benim romanlarımı sever. Anadolu toprağı kültürler toprağıdır, büyük Akdeniz topraklarının geniş bir parçasıdır. Bu toprak, Akdeniz topraklarını beslediği gibi dünya kültürünü de beslemiştir. Örnek olarak Anadolu filozoflarını, Homeros'u, Kafkasya'yı, Mezopotamya'yı, Karadeniz'i ve dünyadan akıp gelen bütün kültürleri düşünürsek bu toprak üstünde yaşamak her ülke için bir mutluluktur. Biz böyle bir toprağın üstünde oturuyoruz. Halkların kültürlerini yok etmek cinayettir. Bir kültürün yok edilmesi bütün kültürleri etkiler. Kültürler hep birbirlerini besler, zenginleştirir. Dünya binbir renkli bir bahçedir, o bahçeden bir çiçeği yok etmek, bir kokuyu, bir rengi yok etmektir. Boğaziçi Üniversitesi'nde bunları söylemeye çalıştım.

Türkiye'de bazı dillerin 80 yıl yasak edildiğinin altını çizen, Kürt meselesini yazdığı için mahkûm edilen, tek bir kimlik altında kültürlerin eritilmesi çabasının karşısında duran bir yazar olarak bazı illerde kurulması planlanan Kürdoloji kürsüleri hakkındaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Ülkemizin binbir çiçekli bir kültür bahçesiydi. Cumhuriyetten sonra Türk kültüründen başka bütün kültürlerle birlikte diller de yasaklandı. Onlarla birlikte Türk kültürü de gelişemedi. Bir ülkede bütün kültürleri yasaklamak, kültürü yasaklamaktır.

Bütün bu kültürlerle birlikte Türk kültürünün de gelişemesidir. Benim bu konuda konuşmam, durmadan yazmam bir çağrıdır. Dünya kültür merkezlerinden biri olan Anadolu kültürlerinin yolunu kesmememiz içindir. Türkiye bugüne kadar gerçek bir demokrasiye ulaşamadı. Oysa halkımız, bir kısım aydınlarımız demokrasiye can atıyor.

Demokrasiye ulaşamama sebebini herkes biliyor, ama kimseye söyleyemiyoruz. Korkumuz demokrasiden daha güçlü. Türkiye bu kafayla giderse, bazı insanlık dışı partiler çağa meydan okumayı sürdürürse, adım attığı eşikten geriye dönerse demokrasi yüzü göremeyecektir. Bundan sonrasını da Allah bilir.

"Benim romanlarımı okuyanlar katil olmasın, savaş düşmanı olsun". Bunu Sait Faik'le birlikte söylüyorduk. Dilimize pelesenk etmiştik. Sonra bizi okusalar da okumasalar da ne olacak dedik. Biz iki kişiyiz dedik. Sonra Nâzım Hikmet'i de yanımıza aldık. Yıllar sonra Nâzım Hikmet'le Paris'te buluşunca onu yanımıza aldığımızı söyledim. Nâzım çok sevindi. "Bundan sonra seninle birlikte başka yazarlar bulalım" dedi Nâzım. "Bulalım" dedim. "Şimdi hemen söylüyorum" dedi. "Söyle" dedim. "Aragon" dedi. Sonra Nâzım'la Paris'te bir ay yürüdük. Başta Abidin Dino olmak üzere Nâzım'ın dostları, bana Paris'te Nâzım'ı yürütme ödülünü verdiler. Hasta kalbine yürümek iyi gelecekti.

Paris'te güzel parklarda yürüyorduk. Yorulunca da güzel bir yere oturuyor, konuşuyorduk. Her oturuşta bir yazar, bir şair buluyorduk. Otururken "Orhan Veli'yi, Melih Cevdet'i, Ahmet Arif'i, Günter Grass'ı, Faulkner'ı da buldum" dedim. "İyi ki bulduk" dedi. Paris'te yürürken önemli sanatçılar buluyorduk. Sonra 63'te Macaristan'da buluşacaktık, gene değerli şairler, yazarlar bulacak, orada da bir ay yürüyecektik. Ben Macaristan'a gitmeden birkaç gün önce Nâzım'ın acı haberi geldi.

Şimdiye kadar aldığınız sayısız ödülün biri de gündemde büyük yankılar uyandıran "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü". Sizce bu ödül, Türkiye'de siyasal duruşun dışlanmaması gerektiği konusunda atılmış bir adım olarak yorumlanabilir mi? Nazım Alpman'la 2008 Ağustos'unda gerçekleştirdiğiniz bir söyleşide sadece Çukurova'da traktör sürücüsüyken mutlu olduğunuzu ve ifade özgürlüğünüze getirilen sınır nedeniyle devleti asla affetmediğinizi dile getirmişsiniz. Hükûmetin son dönemde edebiyat alanındaki girişimleri, ideolojik tavırlarını koruyan edebiyatçılara "ılımlı" yaklaştığı düşüncesini doğurabilecek eğilimler olarak kabul edilebilir mi? Bu bağlamda Nâzım Hikmet'in Türk vatandaşlığına kabul edilmesi yönündeki tartışmaları nasıl yorumluyorsunuz?

Bütün zamanların büyük şairi olan Nâzım Hikmet için iyi veya kötü ne yapılsa sorun değil. Cumhurbaşkanı iyi niyetliydi. Bundan önce devletten bir şey almak istemedim de, almadım da. Niçin almadığımı sorarsanız, gençliğimi elimden almışlardı.

Traktör şoförlüğüne başlarken adımları değiştirmiş, sonra traktör-cülüğe başlamışım. Akdeniz kıyılarında candarmalar, polisler beni bulamamışlardı. Polissiz yaşamak büyük sevinçti. Bunları anılarımı yazdığımında anlatacağım. Ben 1995'te bir yıl sekiz aya, sekiz yıl da Kürtler üstüne yazı yazmamaya mahkûm edildim.

Türkiye demokrasiye kavuşmazsa Türkiye'deki halkların yanında bizler de insanlığa kavuşamayacağız. Yıllar önce verdiğim bir konferansı şöyle bitirmiştım: "Ya demokrasi ya hiç". Ha unuttum, Avrupa Birliği Mahkemesi benim suçlarımı kaldırdı.

Yurt dışında, özellikle de uluslararası kitap fuarlarında Türk edebiyatının tanıtılması konusundaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz? Türkiye'de "düşünce suçu"ndan ömrünü hapiste geçiren, sürgün edilen, işkenceye maruz bırakılan hatta yakılan aydınların olduğu göz önüne alındığında, hâlihazırda, yazarlar üzerindeki baskıların kalktığı ve edebiyatımızın yurt dışında bütünlüklü bir şekilde tanıtıldığı söylenebilir mi?

Frankfurt Kitap Fuarı'nda bir şeyler yapıldı da, yeterli sayılmaz. Ne yapılmalıydı diyeceksiniz. Bir edebiyat birkaç günde yaratılmaz. Uzun yıllardır Sait Faik çapında bir romancı, bir hikâyeci yetişti diyemeyeceğim. Bir ülkede her zaman bir Sait Faik, bir Orhan Kemal, bir Sabahattin Ali, bir Yakup Kadri, bir Halide Edip yetişemez. Şairlerimizin başlarına neler geldiğini biliyoruz. Bir Nâzım Hikmet, bir Orhan Veli, bir Melih Cevdet, bir Ahmet Arif, say babam say. Bunlar bu kadar ağır polis baskısında nasıl yetiştiler, bu araştırılmış değil. Bunların başlarına gelenlerden dolayı mı bu duruma düştük? Üstümüzdeki ağırlık daha büyüdü. Gazetelerin, gazetecilerin hâline bir bakın. Herkes korku içinde. Türkiye demokrasiye ulaşmazsa gittikçe çöker. Kendimizi bitirmekten başka işimiz yok, Avrupa'yı taklit ediyoruz. Yakında biz de tek kültürlülüğün başı olacağız. Ülkesindeki kültürleri zalimcesine yok etmeye çalışanların durumu kötü olur. Yalnız bizim şöyle bir huyumuz var. Böyle durumlara düştüğümüzde bir kurtuluş yolu ararız. Bu deneyimimize ben güveniyorum. Belki yakında tek kültür sevdasından kurtuluruz. Nâzım Hikmetler, Yahya Kemaller, Halide Edipler diyemeyeceğim ama, belli olmaz belki de iyi bir edebiyata koşacağız. Yeter ki bu korkunç baskılardan kurtulalım.

1940'lı yıllardan beri toplumeçi çizgisiyle öne çıkan yazın anlayışınızda romana yüklediğiniz işlev oldukça belirgin. Romanın, insanlığa karşı zulmü yansıttığını ve insanların özlediği değerleri ortaya çıkardığını belirterek aynı zamanda edebiyatının toplumsal çatışmalar, sömürge ilişkileri, savaşlar gibi konularda yönlendirici bir rolü olması gerektiğinin altını çiziyorsunuz. Size göre bugünün tüketim toplumunda Türkçe roman söz konusu işlevi koruyabiliyor mu?

Çağımızda dünya savaşları olduğunda yazarlar başeserlerini yazıyor. Bunların ilki Homeros'tur. Truva Savaşı olmasaydı Homeros *İlyada*'yı, böyle bir baş destanı yazabilir miydi? *Donkişot* bile bir savaşçının eseridir. Cervantes tutsak olmasa, yıllarca Cezayir'de kalmasa, başındaki belaları yaşamasa *Donkişot*'u yazabilir miydi? Stendhal, *Parma Manastırı*'ni savaşlar görmese, yaşamasa ona kadar böyle yazılmamış bir başeseri yazabilir miydi? Stendhal olmasa, Tolstoy onu okumasa, savaş ve barış gerçeğini böylesine yazabilir miydi? Bir de Tolstoy'un mareşal rütbeli dedesi, Napolyon Savaşı'nda Rus

Ordusu İlaş Kumandanı olmasaydı bir savaş gerçeğini yepyeni yazabilir miydi? Stendhal'e kadar yazılmış savaşları yazanlar *İlyada* gibi yazarlarmış, edebiyat ustaları çoğunlukla böyle söylüyor. Büyük Tolstoy, Stendhal'den çok etkilenmiştir. Homeros'a hayranlığı büyüktür. İlk kitaplarından olan *Gençlik* kitabı için "Ben bir *İlyada* yazıyorum" demiştir. *Savaş ve Barış*'ı bitirdikten sonra da "İşte bu bir *İlyada*'dır" demiştir. Oysa Tolstoy'un yazdığı savaş, roman savaşdır, destan değil.

Günümüzden önceki yazarlar ve şairler hem edebiyata yenilikler getirmişler, hem de bambaşka savaşlar, bambaşka savaş dünyaları yazmışlardır, birkaçını söylemem gerek: Rusya'dan Şolohov, Amerika'dan Faulkner, Fransa'dan Aragon, Türkiye'den Nâzım Hikmet. Bizim dünyamızda da çok büyük yazarlar, şairler yetişmiştir. Büyüklerin çoğu savaşlara karşı olmuşlar, kötülükleri, zulümleri, insanları aşağılayanları, sömürenleri yerin dibine sokmuşlardır.

Dünden bugüne kadar bizim halk şairlerinin yarattıkları halkların yaşamları üstünedir. Aynı zamanda savaşlar üstünedir. Yüzlerce ağıt da kadınlarındır.

Bizim şiirimizden küçük bir iki örnek vereceğim:

13. yüzyıldan Yunus Emre. Yüzlerce şiirden dört mısra:

"Gitti beylerin mürveti / Bindikleri Arap atı / Yedikleri insan eti / İçtikleri kan olusar".

17. yüzyıldan Karacaoğlan: "Yeme el malını er geç verirsin / İğneden ipliğe sorulur bir gün".

Âşık Hacı, 20. yüzyıl: "Kimi çeltik eker çıkarır nifak / Ağzını açarsan yapışır şaplak / Böyle midir elbirlikle ittifak / Efendimiz adlı köl ölüyor / Evler yıkılıyor kasa doluyor" (?).

Dadaloğlu, 18. yüzyıl: "Belimizde kılıcımız Kırmanı / Taşı deler mızrağımın temreni / Hakkımızda devlet etmiş fermanı / Ferman padişahın dağlar bizimdir".

Evet, ferman padişahın, dağlar bizimdir. Anadolu tarihi boyunca hep ferman padişahın, dağlar bizim olmuştur.

Geçtiğimiz Mayıs ayında Berlin'de Nobel ödüllü Alman yazar Günter Grass ile buluşmanızda yaptığınız konuşmada edebiyatın büyük bir güç olduğunu belirttiniz ve "Türküleri yapanlar, yasaları yapanlardan daha güçlüdür" diyerek sözlü kültürün, edebiyatın önemli bir unsuru olduğuna dikkat çektiniz. Eserlerinizde de sözlü edebiyatın yazın dilinizi etkilediğini görüyoruz. Sizce son dönemde Türkçe roman ile sözlü edebiyat arasındaki etkileşim sürdürülüyor mu?

Günter Grass'la konuşmamıza Miletli filozof Thales'in sözleriyle başlamıştım. Edebiyattan konuştuğumda hep o sözlerle başlarım: "Türküleri yaratanlar yasaları yapanlardan güçlüdür". Bu çağ yalanların, korkuların çağıdır. Genç yazarlar türkülerin güçlü olduğunu bir bilseler, öğrenseler... Her şeyden önce yaratmaya önem verirler, gerçeklerden korkmazlar.

Son olarak sürmekte olan ve yakın gelecekteki projelerinizden biraz bahsedebilir misiniz?

Elbette birtakım düşüncelerim var. Örneğin *Akçasaz'ın Ağaları* dizisinin, *Demirciler Çarşısı Cinayeti* ve *Yusufçuk Yusuf*'un üçüncü cildini yazacağım. Bu kitaptan başka hazırlıklarım da var. *İnce Memed*'i de böyle yazmıştım. Yıllar sonra da Anavarza romanını yazmak için vaktim olursa sevineceğim.

Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?

Yeliz Özyay

“Somut olmayan kültürel miras”, 21. yüzyılda, kültürlerin küreselleşmeye karşı korunma sürecinde eğitim, bilim, kültür, siyaset, ekonomi gibi birçok alanda, tartışılan bir kavram olmuştur. Kuşkusuz bu duyarlılığın yaratılmasında en önemli rolü kısa adı UNESCO olan Birleşmiş

Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü’nün çalışmaları üstlenmiştir. Somut olmayan kültürel mirası koruma ve geliştirme amacıyla UNESCO’nun başlattığı çalışmalar sonucunda, 2003 yılında UNESCO’ya üye 192 devletin oyu ve onayıyla “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi” yürürlüğe girmiştir.

Sözleşmeye taraf olan ya da olmayan, ancak kültür adına sözleşmenin içeriğinin ne tür sonuçlar doğurabileceğini sorgulayan devletler “somut olmayan kültürel miras”

kavramına analitik sorular sormakta, bu kavramın daha iyi tanınması ve yaygınlaşması için örgün ve yaygın eğitimde ona yer vermektedir.

Türkiye, 27 Mart 2006 tarihinden itibaren sözleşmenin taraf devletlerinden biri olmuştur ve hem uluslararası hem de ulusal düzlemde kurumları ve gönüllü çalışanları ile oldukça etkili ve aktif çalışmalar yürütmektedir. Diğer taraftan, somut olmayan

kültürel miras kavramı, ne akademik çevreler ne de kitle iletişim araçları tarafından yeterince irdelenmiş ve tartışılmıştır. Bu da kavramın yaygınlaşmasını önlemiştir. Bu noktada, M. Öcal Oğuz’un 2009 yılında Geleneksel Yayınları’ndan çıkan *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* adlı kitabı kültür çalışanları ve gönüllüleri için özellikle UNESCO şemsiyesi altında, dünyada ve Türkiye’de kültürel mirası koruma çalışmalarını bütünlüklü bir şekilde takip edebilmek adına önemli bir fırsattır.

Somut olmayan kültürel miras ve kültürel ifadelerin çeşitliliğine ilişkin süreçleri yurt içinde ve dışında ilgili uzman olarak takip eden M. Öcal Oğuz, kitabında öncelikle “UNESCO, Kültür ve Türkiye” ilişkisini kurmaktadır. Oğuz, kitabının birinci bölümünde, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi”nin hazırlık çalışmalarına ilişkin bilgi verir ve gözlemlerini aktarır. “Sözleşmeyi Uygulama” başlığını taşıyan ikinci bölüme ise Oğuz, ilk olarak somut olmayan kültürel mirasın Türkiye için önemini sorgular. Millî eğitim, ana dil, kitle iletişim araçları, kent ve geleneksel çocuk oyunları, turizm ve animasyon kavramları odağında somut olmayan kültürel mirasın yeterince tanınmaması ve duyarlılığın oluşmamasına ilişkin görüşlerini belirtir ve bazı çözüm önerileri getirir. Ardından Oğuz, UNESCO’nun kültürlerin korunmasına yönelik üç sözleşmesini karşılaştırmalar yaparak ayrıntılı bir biçimde inceler. Bunlar sırasıyla, “Dünya Kültürel ve Doğal

Mirasın Korunması Sözleşmesi”, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi” ve “Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi”dir. Bu bölümde, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Mekânı”, “Sivil Toplum Kuruluşlarının Miras Açısından Önemi”, “Kayıt Altına Alma ve Envanter Oluşturma Süreçleri”, “Somut Olmayan Kültürel Miras ve Halkbilimi” konuları yer almaktadır. M. Öcal Oğuz, kitabının son bölümünde “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi”ne göre halkbilim kadrolarını listeler. Halkbilim kadrolarının bu sözleşme doğrultusunda neden farklılaştığını açıklayan yazar, yapılacak çalışmalarda dikkat edilmesi gereken konuları belirtir ve sınıflandırmasını maddeler hâlinde sunar. Kitabın ekler bölümünde, kitaptaki tartışmaların odağına yerleştirilen sözleşmeler ve ilgili belgelerin tam metnine yer verilmiştir.

Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir? hem kültürel mirası koruma çalışmalarının çıkış noktası ve süreçlerine ilişkin bilgi aktarışı hem de küreselleşmenin ve kültürel tekipleşmenin doğurduğu sonuçların Türk kültürü özelinde bir tartışmasını sunuşu ile belgelerden hareketle çözüm önerileri üreten bir folklorcunun ufuk açıcı ve özgün bir çalışmasıdır.

<oyeliz@bilkent.edu.tr>

Millî Folklor ve Genç Akademisyenler Sayısı

Millî Folklor: Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi’nin 2009 yılı Güz dönemi sayısı çıktı. 2002 yılından beri, her güz mevsiminde olduğu gibi doktoralarını henüz tamamlamamış “genç folklorcu”lara ayrılan bu “genç sayı”da da ilgi çekici sorular, kültür kuramlarıyla yoğrulmuş analitik yanıtlarını arıyor. Dergide ilk olarak yayın yönetmeni M. Öcal Oğuz’un kültür eğitiminin ihmali ve bunun doğurduğu sonuçları tartıştığı “Çürümeye Karşı Kültür Eğitimi” başlıklı kısa yazısı yer alıyor. Bu sayıda üç dosya bulunuyor. Yayın süreci editör yardımcısı Yeliz Özyay tarafından yürütülen birinci dosyanın konusu “Metinlerarasılık”. Yeliz Özyay, Gökhan Tunç, Seda Uyanık, Nuh Bektaş, Burcu Çetin, N. Gamze Korkmaz, Meriç Kurtuluş ve Tuna Yıldız, makalelerinde sözlü ve yazılı edebiyat metinlerinin kimi öğelerinin bağlam değiştirme yoluyla yeni metinlerde yeniden üretimini metinlerarasılık yaklaşımlarıyla tartışıyor. Editör yardımcısı Selcan Gürçayır tarafından hazırlanan ikinci dosya “Halk Anlatıları” adını taşıyor. Aslı Uçar, Gürol Pehlivan, Nefise Abalı ve Oğuz Güven halk hikâyeleri ve efsanelerine sordukları özgün soruların yanıtlarını arıyor. Dergideki üçüncü dosya ise editör yardımcısı Tuba Saltık Özkan tarafından hazırlanmış. Dosya, “İkincil Sözlü Kültür” çağında iletişim ile kültür arasındaki ilişkiye odaklanan Selcan Gürçayır, Belde Aka ve Nermine Memmedova’nın yazılarını içeriyor. Bu sayının “çeviriler” bölümünde Jack Goody’nin “Sözlü Kültür” başlıklı yazısı, kitap tanıtımı bölümünde ise Prof. Dr. Umay Türkeş-Günay’ın *Türk Kültürüne Eleştiri* adlı yapıtının Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun tarafından yapılan eleştirel okuması yer alıyor.

Nâzım Hikmet Çalışmalarında Yeni Bir Soluk

R. Aslıhan Aksoy Sheridan

Bölümümüz doktora öğrencilerinden Öykü Terzioğlu'nun *Nâzım Hikmet ve Sömürgecilik Karşıtlığının Poetikası* adlı kitabı Phoenix Yayınevi tarafından 2009 yılının Ekim ayı içinde yayımlandı. 2008 yılında Talat S. Halman ve Hilmi Yavuz'un danışmanlığında hazırladığı "Nâzım

Hikmet'in Sömürgecilik Karşıtı Şiirlerinde Romanlaşma, Çok Seslilik ve Mizah" başlıklı yüksek lisans tezinin gözden geçirilmiş ve üzerinde değişiklikler yapılmış metnine dayanan kitabında Öykü Terzioğlu, Nâzım Hikmet'in 1929 ile 1935 yılları arasında kaleme aldığı ve bugüne değin üzerinde yeterince durulmamış *Jokond ile Sİ-YA-U*, *Benerci Kendini Niçin Öldürdü?* ve *Taranta-Babu'ya Mektuplar* adlı yapıtlarındaki tür, biçim ve içerik ilişkisi üzerine yoğunlaşmakta, bu ilişkinin tarihsel ve ideolojik içerimlerini kuşatıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

Nâzım Hikmet ve Sömürgecilik Karşıtlığının Poetikası'nda Öykü Terzioğlu, şairin çağdaşı Sovyet kuramcı Mikhail Bakhtin'in "roman" ve "romanlaşma" konusundaki görüşlerine dayanan bir kuramsal arka plandan hareketle, Nâzım Hikmet'in bu yapıtlarına, tür, biçim ve içerik ilişkisi temelinde yeni bir okuma modeli önerirken bu yapıtlarda şiirin romanlaştığını ve böylece yapıtların ortak izlediği olan sömürgecilik karşıtlığının tarihsel maddeci bir bakış açısıyla sunulmasının da önünün açıldığını metinlerden yapılan çarpıcı alıntılarla gösteriyor. Terzioğlu, bu yapıtların hem yaratıldıkları dönemin siyasi ve edebî tarihsel düzleminde içinde yer aldığı konumu açıklamakta, hem de Nâzım Hikmet'in burada ortaya koyduğu içeriksel dönüşüm ve biçimsel kırılmayla yapıtlarını "çok sesli"leştirirken aynı zamanda "mizah" unsurunu harekete geçirerek tarihin daha önce sesi duyulmayanlarca yeniden yazılması fikrini yeşerttiğini gözler önüne sermektedir. Nitekim yazar, Nâzım Hikmet'in, *Jokond ile Sİ-YA-U*, *Benerci Kendini Niçin Öldürdü?* ve *Taranta-Babu'ya Mektuplar* adlı yapıtlarında, "alternatif bir tarih anlatısı" fikrini nasıl "çok seslileşme" ve "mizah" yoluyla ortaya koyduğunu örneklerle kanıtladığı kitabını şu sonuç saptamasıyla tamamlar: "Nâzım Hikmet'in romanlaştığı ortaya koyulan şiirlerinde çok seslileşme, Marksist öğretinin doğrultusunda, sömürgeci üst sınıflar ile doğal işçi sınıfı olarak görülen sömürge halkları arasındaki sınıfsal çatışmanın temsilini, mizah da bu çatışmanın sembolik düzlemde bir devrimle sonuçlanmasını sağlamış, yani [...] metnin biçimi, içeriğini görünür kılmıştır" (192).

Hilmi Yavuz'un kitabın "Sunuş" yazısında belirttiği üzere, "Öykü Terzioğlu'nun bugüne kadar Nâzım Hikmet üzerine yapılan akademik çalışmalardan çok farklı ve kıskırtıcı" çalışmasının Türk edebiyatı çalışmaları alanında büyük bir boşluğu doldurduğu ve Nâzım Hikmet'e yönelik akademik çalışmalara yeni bir yön kazandırdığı görüşü, kanımızca *Nâzım Hikmet ve Sömürgecilik Karşıtlığının Poetikası*'nın tüm okurlarınca da paylaşılacaktır.

<sheridan@bilkent.edu.tr>

Edebiyat ve İktidar: *Tutsan Elini Ben Fakîrin*

Oğuz Güven

Başkent Üniversitesi öğretim üyesi Tübâ Işın Durmuş'un *Tutsan Elini Ben Fakîrin: Osmanlı Edebiyatında Hamilik Geleneği* başlıklı çalışması, 2009 yılı Mayıs ayında Doğan Kitap tarafından yayımlandı. *Tutsan Elini Ben Fakîrin*, yüksek lisans ve doktorasını Bilkent Üniversitesi Türk

Edebiyatı Bölümü'nde tamamlayan Durmuş'un Mustafa İsen ile birlikte hazırladığı *Balkanlarda Türk Çocuk Hikâyeleri Antolojisi*'nden sonra yayımlanan ikinci kitabı. Durmuş, çok sayıda minyatüre de yer verdiği kitabında Osmanlı edebiyatını II. Selim dönemi sonuna kadar ve edebiyat-iktidar ilişkisi bağlamında inceliyor.

Osmanlı edebiyatını incelerken bugünün estetik anlayışından sıyrılmak ve patrimonial Osmanlı toplumunda patron-kul ilişkisinin önemini anlamak zorunludur, zira şairlerin de aralarında

bulduğu Osmanlı sanatçıları, bu patrimonial düzen içinde eser vermekteydiler. Patronaj ya da hamilik olarak adlandırılan gelenek ise patrimonial toplum düzeninde sanatın yaşaması ve gelişmesi için zorunlu bir uygulamaydı. Tübâ Işın Durmuş, *Tutsan Elini Ben Fakîrin*'de, edebî hamilik geleneğini bütün boyutlarıyla inceleyerek Osmanlı toplumuna ve eski Türk edebiyatına ışık tutuyor.

Durmuş, hamilik geleneğinin Osmanlı hanedanına özgü olmadığını belirterek, benzer uygulamaların Orta Çağ'da, Avrupa'da ve Osmanlı'dan önce Abbasiler, Karahanlılar, Selçuklular ve Anadolu Beylikleri zamanında da mevcut olduğuna dikkat çekiyor (21-28). Yazar, Osmanlı'da hamilik geleneğinin saraydan başlayarak taşraya kadar uzanan bir uygulama olduğunu söylüyor ve padişahın vilayetlerde yaşayan küçük memurlara kadar edebî hamilerin izini sürüyor (56-58). Kitapta, hamilik geleneğine yönelik eleştirilere ve Tanzimat'tan başlayarak özellikle kaside türü çevresinde ortaya çıkan kalem kavgalarına da değinilerek hamilik geleneğinin Osmanlı toplumu bağlamında yorumlanması gerektiği ifade ediliyor (95-104). Durmuş, sanat hamilerinin hem koruyucu hem de eleştirmen olarak Osmanlı şiirinin gelişimine katkı sağladıklarını belirtiyor (78). Yazar, hamilik geleneğine yönelik eleştirilere, bu büyük geleneğin ihsan ve caize kaygılarının ötesinde insani ve duygusal bir yönünün olduğunu vurgulayarak yanıt veriyor (79-94). Bu konuyla ilgili olarak, bazı hamiler ile korudukları şairler arasındaki güçlü duygusal bağa da değinerek hamilik geleneğinin manevi boyutuna işaret ediyor (51-52).

Tübâ Işın Durmuş'un kitabı, yazarın Bilkent Üniversitesi'nde hazırladığı doktora tezine dayanan uzun ve itinalı bir çalışmanın ürünü. Durmuş, çalışması için biyografi kaynaklarının, divanların ve mesnevilerin yanı sıra Topkapı Sarayı Hazine Arşivi'nde ve Başbakanlık Osmanlı Devlet Arşivi'nde bulunan çok sayıda kaynaktan da yararlanmış. Tübâ Işın Durmuş bu çalışmasıyla, konuyla ilgili diğer çalışmalardan farklı bir kuramsal çerçeve oluşturuyor.

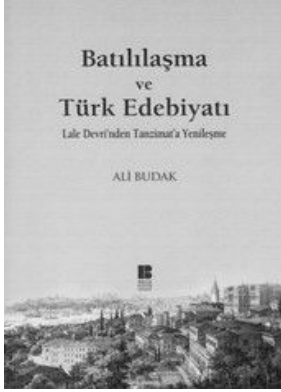
<oguzg@bilkent.edu.tr>

Batılılaşma ve Türk Edebiyatı**Nefise Abalı**

Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyesi Ali Budak'ın *Batılılaşma ve Türk Edebiyatı-Lale Devri'nden Tanzimat'a Yenileşme* başlıklı kitabı, 2008 Eylül ayında Bilge Kültür Sanat yayınlarından çıktı.

Batılılaşmanın Tanzimat sonrasında bir anda gerçekleşmediğine dikkat çeken Budak, kitabın ana düşüncesini kısaca şu sözlerle ifade ediyor: “Edebiyatla Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşması arasındaki münasebet, sanıldığından daha sıkıydı ve yenileşme, çok daha erken bir dönemde başlamıştı” (16).

Batılılaşmayı 18. yüzyılın başından 19. yüzyıl ortasına kadar yaklaşık 150 yıllık bir çerçevede ele alan *Batılılaşma ve Türk Edebiyatı* üç ana bölüme ayrılmıştır: “Uyanış”, “Yenileşme”, “Batılılaşma”. Bu bölümlerde ilk olarak Batılılaşma bağlamında

dönemin siyasi ve toplumsal yapısının çerçevesi çizilmekte, ardından edebiyatla arasındaki ilişkiye geçilmektedir.

Kitabın birinci bölümünde Batı'ya doğru ilk adımlar ve Batı'dan ilk aktarmalar üzerinde duruluyor. Matbaanın kurulma süreci ve önemi ayrıntılı bir biçimde anlatılıyor. Nedim'den Seyyid Vehbi'ye, Koca Ragıp Paşa'dan Fıtnat Hanım'a kadar birçok şair yenileşmeye katkıları

bağlamında ele alınıyor. “Nesir” başlığı altında Kâtip Çelebi, Evliya Çelebi, Koçi Bey ve Naima'nın eserleri dil, üslup ve içerik açısından değerlendiriliyor. Ayrıca diğer tarih kitapları, tezkireler, sefaretnameler, münşeat kitapları da Batılılaşma çerçevesinde irdelenmekte.

“Yenileşme” bölümünde Fransız İhtilali ve bunun Osmanlı Devleti'ne nasıl yansıdığı anlatılıyor. Ayrıca bu bölümde gazetelere ve gazeteciliğe de geniş yer verilmiş. Budak, basın ve ekonomi arasındaki ilişkiye dikkat çekerek basının gelişimi ile Batılılaşma üzerinde duruyor. Eski şiirin üstadları Şeyh Galip, Enderunlu Fazıl, Sümbülzade Vehbi ve Enderunlu Vâsif aynı zamanda yeni şiirin de başlangıcında ele alınıyor. Özellikle Şeyh Galip yenileşme bağlamında ayrıntılı olarak irdeleniyor. Şiirin yanı sıra tarih ve münşeat kitaplarına, halk hikâyelerine de yer veriliyor. *Hikâye-i Bey Böyrek*, *Âsuman ile Zeycân Beyân*, *Muhayyelât-ı Aziz Efendi* ve *Hançerli Hanım Hikâye-i Garîbesi* alt başlıklar hâlinde ayrı ayrı ele alınıp inceleniyor.

“Batılılaşma” bölümünde II. Mahmud'un reformları üzerinde durularak Batılılaşmanın siyasi ve sosyal arka planı daha geniş ele alınıyor. Bu bölümde ilk çevirilerin başlangıcıyla ilgili önemli bilgiler sunulmakta. Budak, Batı düşüncesinin Fransız kaynaklı değil de Alman kaynaklı olduğunu belirtiyor ve çeviri tarihini bilinenin aksine otuz yıl geriden ele alıp inceliyor.

Batılılaşma ve Türk Edebiyatı'ni, bu konuda yazılmış en kapsamlı kitap olarak tanımlamak mümkün. 616 sayfalık bu kitap, gölgede kalmış birçok konuyu gözler önüne sererek Türk Batılılaşma tarihini yeniden sorgulamamızı sağlayacak bir eser niteliği taşıyor.

<nefise@bilkent.edu.tr>

Susanlar'ın İzinde Bilge Karasu**Hazel Melek Akdik**

2009 yılının Ocak ayında yayımlanan *Susanlar*, Bilge Karasu'nun dergilerde kalmış ve kitaplarına girmemiş değişik türlerdeki metinlerini içeren bir derlemedir.

Kitaba adını veren *Susanlar*, Bilge Karasu'nun 1952-1953 yıllarında *Seçilmiş Hikâyeler* dergisinde yayımladığı bir dizi öyküsünün üst başlığıdır. Kitabın ilk bölümünde bu öyküler bir araya getirilmiştir. Bu öyküler, anlatım teknikleri ve dil arayışı bakımından Karasu'nun diğer öykülerinden uzak sayılmamaktadır.

Kitabın ikinci bölümünde Karasu'nun 1956-1958 yıllarında çeşitli dergilerde yayımladığı beş şiirine yer verilmiştir. “Yazar-Okurun Defteri” başlıklı üçüncü bölümde, Karasu'nun 1957 ve 1958 yıllarında *Forum* ve *Pazar Postası*'nda yayımladığı on bir adet deneme ve eleştiri yazısı bulunmaktadır. Bu yazılarda

Karasu'nun eleştirmen kimliği ve dönemin edebiyat tartışmaları içindeki konumu ön plana çıkmaktadır. Karasu, Vüs'at O. Bener üzerine yazdığı yazılarda, Bener'in o dönemde yadığanan dilini ve anlatımını tartışarak metinlerinin soyut yapısı ve derinliği üzerinde durmaktadır. Bunun yanı sıra, Nurullah Ataç'ın dilin kullanımına ve Türkçeleşmesine dair fikirleri ile dönemin genç kuşağına etkisi, dil devriminin önemi ve eksiklikleri,

Atatürk'ün eseri *Nutuk* gibi konularda yazdığı deneme ve eleştiriler yer almaktadır. Karasu, bu bölümdeki yazılarında, Oktay Akbal, Muzaffer Buyrukçu, Sait Faik Abasıyanık, Tarık Dursun K. gibi yazarların yapıtlarına dair izlenimlerini açıklamaktadır.

“Diğerleri” başlıklı dördüncü bölümde Karasu'nun 1952-1991 yılları arasında çeşitli dergilerde yayımladığı yazıları ve konuşma metinleri yer almaktadır. Bu yazılarda, edebiyat ve sanatı felsefi düzlemde sorgulayan ve yazarlık-okurluk kavramlarını tartışan Karasu, eleştirmenin rolü, dilin kullanımı gibi edebiyat dünyasının genelini ilgilendiren meselelere açıklık getirmektedir. Yine bu kısımda Cemal Süreya'nın şiir ve öykü ilişkisini yorumladığı bir yazısını eleştirel bir perspektifle değerlendirerek edebiyat ve sanat kolları arasındaki sınırların aşılabilirliğinin sorgulanması gerektiğini belirtmektedir. Karasu'nun bu yazılarında öykünün tanımı, masal kavramına yaklaşımı ve metinlerinde masalla kurduğu ilişki hakkında açıklamalarını içeren birtakım kuramsal analizler de yapıldığı görülmektedir.

Kitabın son bölümünde, Karasu'yla yazarlığının son yirmi yılında Murathan Mungan, Füsün Akatlı, Güven Turan gibi yazar ve araştırmacılar tarafından yapılmış söyleşiler yer alıyor. Bu söyleşilerde Karasu'nun yaptığı açıklamalar, metinlerinin düşünsel arka planlarını yorumlamak, kullandığı temel izlekler ve imgeleri anlamlandırmak açısından oldukça önemlidir.

Kısaca, *Susanlar*'ın, Bilge Karasu üzerine yetkin ve bütünlüklü akademik çalışmalar yapılabilmesi için Karasu külliyatına önemli bir katkı sunduğu söylenebilir.

<hazel@bilkent.edu.tr>

Mezunlarımız

Süreyya Elif Aksoy:

2004 yılında “*Aşk-ı Memnu*’da Cennet İmgeleri” başlıklı teziyle bölümümüzün yüksek lisans programını, 2009 yılının Eylül ayında “Peyami Safa’nın Romanlarında Modernleşme ve Mekân” başlıklı teziyle de doktora programını tamam-

layan Süreyya Elif Aksoy, aynı dönemde Doğu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Birimi’nde Yardımcı Doçent Doktor olarak göreve başladı. Aksoy, Fen-Edebiyat Fakültesi’ne bağlı İnsan ve Toplum Bilimleri Birimi’nde “Uygurlık Tarihi” dersleri veriyor.

Beyhan Uygun Aytemiz:

Yüksek lisans derecesini 2001 yılında “Halide Edib-Adıvar ve Feminist Yazın” adlı teziyle alan Beyhan Uygun Aytemiz, 2005 yılında da “Reşat Nuri Güntekin’in Romanlarında Aşk İlişkileri” adlı doktora teziyle bölümümüzden mezun oldu.

Şu anda Doğu Üniversitesi, Türk Dili Bölümü’nde Türkçe dersleri veriyor.

Özge Soylu Bozdağ:

2001 yılında “Nahid Sırrı Örik, *Kıskanmak* ve Psikanaliz” adlı teziyle bölümümüzden yüksek lisans derecesini alan Özge Soylu, şu anda Sabancı Üniversitesi’nde Türkçe okutmanlığı görevini yürütüyor. Soylu, burada “Türkçe İletişim Becerileri”, “Türk Dili ve Edebiyatı I”, “Türk Dili ve Edebiyatı II” derslerini vermektedir.

Hülya DüNDAR:

2008 yılında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Türkçe ve İngilizce Öğretmenliği bölümlerinde dersler veren ve Doğu Üniversitesi Türk Dili Birimi’nde görev yapan Hülya DüNDAR, 2009 yılının Haziran ayında “Nahid Sırrı Örik’in Romanlarında Narsisist Entrikalar” başlıklı teziyle doktora derecesini aldı. Eylül ayından beri Acıbadem Üniversitesi’nde Türk Dili Koordinatörü olarak çalışmaktadır.

Senem Timuroğlu:

2006 yılında “Esat Mahmut Karakurt’un Roman(s)larında Erkek Kahramanlar” adlı teziyle yüksek lisans derecesini alan Senem Timuroğlu, şu anda Özyeğin Üniversitesi’nde okutman olarak çalışmaktadır.

Gökhan Tunç:

2006 yılında “Çağdaş Mesnevînin Peşinde” başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamlayan Gökhan Tunç, şu an Yozgat Bozok Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmakta ve Ankara Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde doktora eğitimini sürdürmektedir.

Elif Türker:

2009 yılında “Hasan Ali Toptaş Romanlarında ‘Belirsizliğin Bilgeligi’: Bir Okuma Önerisi” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini alan Elif Türker, şu an Doğu Üniversitesi Türk Dili ve İnkılap Tarihi Bölümü’nde Türk Dili dersi vermektedir.

Başak Bingöl Yüce:

2009 yılında “*Galatât-ı Terceme Defterleri*’nde Çeviri Normları” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini alan Başak Bingöl Yüce, şu anda Washington’da Anadolu Ajansı’nda muhabir olarak çalışmaktadır.

Sibel Kocaer:

2009 yılında “Osmanlı’ya Nasihat: Pendnâme-i ‘Azmi” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini alan Sibel Kocaer, 2007-2009 yılları arasında TOBB - ETÜ (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi) Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde okutmanlık yaptı; aynı üniversitede Osmanlı Türkçesi dersleri (Matbu ve El Yazması Metinler) verdi. Sibel Kocaer, şu anda SOAS (School of Oriental and African Studies) / University of London’da Near and Middle East bölümünde doktorasına devam etmektedir.

Nurdan Tuhfe Toçoğlu:

2008 yılında “Necati Bey, Baki, Nef’i ve Nedim’de Doğa’dan Mekân’a Dönüşüm” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini alan Nurdan Tuhfe Toçoğlu, şu anda TED Koleji’nin lise bölümünde Türk Dili ve Edebiyatı dersi vermektedir. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nün doktora programına özel öğrenci olarak devam etmektedir.

Şehnaz Şişmanoğlu:

2003 yılında “Behçet Necatigil ve Şiirin Ev Hâli” başlıklı teziyle yüksek lisans derecesini alan Şehnaz Şişmanoğlu, bir süre Sabancı Üniversitesi’nde Türkçe okutmanı olarak çalıştıktan sonra 2009-2010 öğretim yılında

Kadir Has Üniversitesi’nde Türkçe Dersi Koordinatörlüğü görevine başladı. Aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde doktora çalışmalarına devam ediyor.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi

Yayın Sahibi: Bilkent Üniversitesi adına A. Kürşat Aydoğan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Talat S. Halman

Yardımcı Editörler: Nefise Abalı, Arzu Erekli, Seda Uyanık
Dizgi: Naim Atabağsoy

Yönetim Yeri: Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Merkezi
İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, kat 2, no: 247-249
06800 Bilkent, Ankara

Tel: 0 (312) 290-2317 / 290-1056
Faks: 0 (312) 266-4059
e-posta: temerkez@bilkent.edu.tr
<http://www.bilkent.edu.tr/~kanat/>

Yayının Türü: Yaygın Süreli Yayın
(Yılda 3 kez yayımlanan haber bülteni)
Basıldığı Yer: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Tic. A.Ş.
Beytepe no:3, 06800 Ankara
Tel: 0 (312) 266-4410
Basıldığı Tarih: 3 Aralık 2009

ISSN: 1302-8332

Kapak Resmi: Maya Kulenovic